

Epinfo

Epidemiológiai Információs Hetilap

[Védőoltások napja](#)

[Védőoltások, 2003](#)

[Fertőző betegségek adatai](#)

Aerobiológiai jelentés

(lásd: www.antsz.hu/oki/oki14.htm)

[Impresszum](#)

VÉDŐOLTÁSOK NAPJA

2004. JÚNIUS 21.

Több évtized nemzetközi és magyarországi tapasztalata támasztja alá, hogy a fertőző betegségek megelőzésének leghatékonyabb módja a védőoltások alkalmazása. **A védőoltások szerepét, jelentőségét, eredményességét jól igazolja a himlő eradikációja, a Kiterjesztett Immunizációs Program világméretű sikere, és az a tény, hogy elérhető közelségbe került második eradikációs lehetőségként a gyermekbénulás szanálása a Földről.**

A gyermekbénulás (poliomyelitis anterior acuta) a járványos betegségek egyik legrettegettebb képviselője. Már az ókorban szedte áldozatait és a későbbiekben sem kímélte az emberiséget, végigkísérte történelmünket. Tudjuk, hogy a XIX. században egyre gyakrabban fordult elő, a XX. század első felében jelentős járványokat okozott, a bénulásokkal járó esetek mérhetetlen emberi szenvedést okozva maradandó károsodással „gyógyultak”. A betegség legsúlyosabb formája légzészavarban, légzébénulásban nyilvánult meg, az ilyen betegek között észlelt halálozás csak a modern gépi lélegeztetés bevezetése után csökkent.

Ez a betegség hazánkban is endémiás volt, 1959-ben zajlott az utolsó, nagy betegszámmal járó járvány.

A Sabin és Salk zseniális felfedezései révén megkezdett oltások eredményei magukért beszélnek.

A tudományos összefogás erejével, a hatékony védőoltás bevezetésével és a fegyelmezetten végrehajtott oltási programokkal a járványokat sikerült megfékezni.

A WHO 1988. évi közgyűlésének határozata alapján indított, a poliomyelitis globális eradikálását célzó folyamatban jelentős eredmények születtek.

Az amerikai és a nyugat-csendes-óceániai régió után – **a Föld harmadik régiójaként** – a WHO illetékes bizottsága 2002. június 21-én deklarálta, kihirdette, és ezzel hivatalosan **elismerte az európai régió polio-mentességét.**

A nagy cél eléréséhez, ahhoz, hogy a variolához hasonlóan a poliomyelitis is globálisan felszámolásra kerüljön, **a tudományosan megalapozott eradikációs program további fegyelmezett, koordinált végrehajtása szükséges.**

Az a tény, hogy az európai régió két éve mentes a járványos

gyermekbénulástól, óriási eredmény, alkalmas arra, hogy június 21-ét a „Védőoltások Napjává” nyilvánítsák.

A fertőző betegségek – és ezen belül különösen a védőoltásokkal megelőzhető fertőző betegségek – számának csökkenése egyike a magyar közegészségügy legnagyobb sikereinek. Magyarország az 1980-as évek második felétől csatlakozott az Egészségügyi Világszervezet Kiterjesztett Immunizációs Programjához („Expanded program on immunization” – EPI); a WHO ajánlások alapján kialakított hazai oltási rendszerben ugyanazon betegségekkel szemben biztosítanak védelmet, mint a legtöbb európai országban.

Az ország járványügyi helyzete az ezredfordulón kedvezően alakult: ez a járványügyi intézkedések következetes, fegyelmezett végrehajtásának, a higiénés helyzet és szemlélet általános és jelentős javulásának köszönhető, azonban a védőoltási rendszer folyamatos revíziója, új oltások bevezetése és jó minőségű oltóanyagok alkalmazása is igen fontos szerepet játszott ebben.

Hangsúlyozni kell azt is, hogy a jelenlegi, összességében igen kedvező járványügyi helyzet nem csupán azzal hozható összefüggésbe, hogy a védőoltásokat régóta alkalmazzák, hanem, hogy az átoltottsági arány az életkorhoz kötött oltások esetében hosszú periódusokat tekintve is megbízhatóan 98-99%.

Napjainkban a gyermekek védelme mellett egyre nőnek a lehetőségek a felnőttek oltásokkal történő védelme terén is, védőoltások adhatók a biológiai kockázati tényezők csökkentése érdekében egyéni védelem biztosítására is.

Méltán lehetünk büszkék tehát arra, hogy a WHO megállapítása szerint oltási rendszerünk és gyakorlatunk példaértékű.

A járványügyi biztonság, a fertőző betegségek megelőzése és kontrollja kiemelten kezelt feladat az Európai Unió országaiban. Így az EU-csatlakozás fényében különösen fontos, hogy a hazai járványügyi helyzet, a járványügyi reagálókészség és infrastruktúra hogyan segíti, befolyásolja európai integrációnkat. Jó járványügyi helyzetünk egyik oszlopa a védőoltások következetes végrehajtása: ennek következtében a védőoltással megelőzhető betegségek nem, vagy csak szórványosan fordulnak elő ([1-2. táblázat](#)).

Hazánkban a vakcináció jelentősége mindig elismert volt. Ennek ellenére a „Védőoltási Nap” alkalmat ad arra, hogy tudatosítsuk, és kellőképpen értékeljük: a védőoltások – mint a bizonyítékokon alapuló preventív medicina jól kipróbált eszközei – számos rettegett betegséget száműztek az életünkből.

VÉDŐOLTÁSOK, 2003

Életkorhoz kötött kötelező védőoltások

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltások esetében az átoltottság az előző évekhez hasonlóan igen magas volt, mind a folyamatos, mind a kampányoltások esetében meghaladta a 99%-ot ([1. táblázat](#)).

A BCG oltások teljesítése négy megye kivételével (Baranya, Győr-Moson-Sopron, Somogy és Tolna megye) valamennyi területen 100%-os volt. A többi védőoltás (folyamatos és kampányoltás) teljesítése egy terület kivételével meghaladta a 99%-ot. A folyamatos oltási rend szerint végzett oltások közül a DPT I/c + OPV + Hib I/c oltások teljesítése Borsod-Abaúj-Zemplén (99,5%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (99,2 %) megyében volt a legalacsonyabb.

Tolna megyében az iskolai kampányoltás keretében végzett MMR újraoltás (98,5%), valamint a 2003 tavaszán végzett hepatitis B elleni alapimmunizálás oltottsági aránya (98,2%) nem érte el a 99%-ot ([2/a-c. táblázat](#)).

A 2003. júniusi adatok alapján, országos szinten a folyamatos oltások átoltási üteme megfelelő volt ugyan, de összességében kedvezőtlenebbül alakult, mint az előző év hasonló időszakában. Veszprém megye volt az egyetlen terület, ahol az esedékesség utáni két hónap múlva minden oltás esetében elérték a 98%-os átoltottságot. Kedvező volt az átoltási ütem Bács-Kiskun és Jász-Nagykun-Szolnok megyében is, ahol egy-egy oltásfajta kivételével valamennyi oltás esetében „igen jó” volt az átoltás üteme. Komárom-Esztergom megyében 4 oltásfajta esetében is jelentősen lassult az átoltás üteme [(igen jóról jóra, illetve közepesre) [3. táblázat](#)].

Az előző évekhez hasonlóan a folyamatos oltások átoltási üteme Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében volt a legkedvezőtlenebb. Mindkét megyében több oltásfajta esetében az átoltottság megfelelő szintjét csak 5-6 hónap múlva érték el.

Megbetegedési veszély elhárítása érdekében végzett kötelező védőoltások

Hastífusz elleni kötelező védőoltásban összesen 83 személy részesült, szemben az előző évi 163 fővel. A kórokozó-hordozók környezetében hét megyében történtek az oltások.

Pertussis, illetve **morbilli** megbetegedési veszély miatt egy-egy fő, míg **rubeola** miatt két fő részesült védőoltásban. A Csongrád megyében kialakult **parotitis epidemica** járvány során 753 személy, a fővárosban 1

fő kapott mumpsz elleni védelem biztosítása céljából MMR oltást.

1. táblázat: [Életkorhoz kötött kötelező védőoltások teljesítési aránya](#)

2/a-c. táblázat: [Életkorhoz kötött kötelező védőoltások: a védőoltásra kötelezettek száma és a védőoltás teljesítési aránya szerint](#)

3. táblázat: [Életkorhoz kötött oltások üteme területenként a 2003. júniusi adatok alapján](#)

A **lyssa-fertőzésre gyanús expozíció** miatt oltott személyek száma mérsékelten nőtt a 2002. évhez képest: 5683 személy oltására került sor az előző évi 5309 fővel szemben.

Vírushepatitisben megbetegedettek környezetében összesen 16431 személyt részesítettek **gamma-globulin** védelemben, kevesebbet mint 2002-ben (17449). Az előző évhez hasonlóan az oltások mintegy háromnegyedét (12217 fő) Borsod-Abaúj-Zemplén megyében végezték, ahol az év során több területi hepatitis A járványt regisztráltak.

A felsőfokú egészségügyi képesítést adó oktatási intézmények első éves hallgatói számára (mintegy 2700 fő) **kötelező hepatitis B** elleni oltásához összesen 8226 dózis oltóanyagot használtak fel.

A HbsAg pozitív anyák újszülöttjei **HBV fertőződésének megelőzése** céljából 393 újszülött részesült aktív-passzív immunizálásban.

Megbetegedési veszély elhárítása céljából térítésmentesen végzett önkéntes oltások

A 2003/2004-es influenza szezonra való felkészülés során összesen 1138924 személyt részesítettek **influenza (A+B)** elleni védelemben. Az oltások 72,5%-át a 60 éven felüliek (beleértve az ezen korcsoportba tartozó krónikus betegeket is), 19,7%-át más korcsoportba tartozó idült szív-, keringési, légzőszervi, anyagcsere betegségben szenvedők körében végezték. A jelentések alapján az ország 60 éven felüli lakosságának 39,5%-a részesült térítésmentes influenza elleni védőoltásban.

Hepatitis B megbetegedés megelőzése céljából a dializált betegek körében 5045 adag, hemofiliás betegek körében 42, az akut beteg, illetve krónikus HBV hordozó környezetében élők oltásához **2603** adag vakcinát használtak fel.

Egyéb, központilag szervezett térítésmentes oltások

2003. október-november hónapban az **invazív meningococcus betegség** által veszélyeztetettek zárt közösségekben (nevelőotthonban, egészségügyi gyermekotthonban, kollégiumban stb.), valamint hátrányos helyzetű, rossz szociális és higiénés körülmények között élő 18 hónapos-18 éves gyermekek, fiatal felnőttek körében került sor **önkéntes**

védőoltások szervezésére. Az Országos Epidemiológiai Központ készletéből járványveszély esetére tartalékolt Meningococcal A+C poliszacharid vakcinával 4513 fő részesült védőoltásban.

Nemzetközi utazással kapcsolatos védőoltások

Az Országos Epidemiológiai Központban 2981 személy sárgaláz, valamint az ÁNTSZ megyei intézeteiben működő nemzetközi oltóhelyeken 2921 főt hastífusz, 1662 főt diftéria, 1050 személyt pedig invazív meningococcus betegség elleni oltásban részesítettek. Poliomyelitis ellen 625, cholera ellen 197 utazót oltottak. 380 személy részesült MMR oltásban, hepatitis infectiosa megelőzés céljából gamma-globulin oltás beadására 54 esetben került sor. Hepatitis A elleni aktív immunizálásban 4781 fő részesült, míg a hepatitis B elleni oltási sorozatot 3065 főnél kezdték meg.

A HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2004. május 31. és június 6.** közötti időszakban a bejelentett fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az **enterális fertőző betegségek** közül a **salmonellosisok** száma több mint harmadával, a **campylobacteriosisok** előfordulása mérsékelten csökkent a 22. héthez viszonyítva. A bakteriális etiológiájú enterális fertőző betegségek járványügyi helyzete az elmúlt évekhez képest is kedvezően alakult. Kevesebb **enteritis infectiosa** került a nyilvántartásba, mint az előző héten, e tünetegyüttes előfordulásában lényeges eltérés nem tapasztalható a korábbi évek azonos időszakában regisztrált esetek számához viszonyítva. A bejelentések negyede Pest megyéből érkezett, ahol a május 27-28-án kialakult, három településen 14 gyermek- és szociális intézményt érintő járványhoz tartozó felderített esetek száma 403-ra emelkedett.

A héten gastroenteritis **járvány**ról nem érkezett jelentés.

A 22. hetihez képest nem változott jelentősen a **vírushepatitisek** száma, kevesebb bejelentés érkezett, mint a korábbi évek azonos hetében.

A légúti fertőző betegségek közül negyedével kevesebb **varicella** került a nyilvántartásba, a **scarlatina** esetek száma közel a felére csökkent az előző héthez képest. Öt **mumpsz** megbetegedés gyanúját regisztrálták, **morbilli**, **rubeola** és **pertussis** nem került a nyilvántartásba.

Az idegrendszeri fertőző betegségek közül négy **purulens meningitis-t** és két **encephalitis infectiosa** esetet diagnosztizáltak, közülük kettőt kullancsencephalitis vírus okozott.

Az előző heti húszról 26-ra emelkedett a **Lyme-kór** bejelentések száma, a betegség járványügyi helyzete kedvezőbb volt, mint az előző évek azonos hetében. A legtöbb esetet Somogy megyében észlelték.

Bejelentett fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Notified cases of communicable diseases in Hungary (+)

23/2004.sz.heti jelentés (weekly report)

(2004.05.31 – 2004.06.06.)

Betegség Disease	a 23. héten (week)			az 1 – 23. héten (week)		
	2004.05.31- 2004.06.06	2003.06.02- 2003.06.08.	Medián 1998- 2002	2004.	2003.	Medián 1998- 2002
Typhus abdominalis	-	-	-	-	-	-
Paratyphus	-	-	-	-	-	-
Salmonellosis	58	150	228	1255	1925	2485
Dysentheria	3	1	9	91	52	185
Dyspepsia coli	1	2	-	29	34	51
Egyéb E.coli enteritis	-	2	2	26	36	45
Campylobacteriosis	122	127	139	2173	2032	2460
Yersiniosis	1	1	2	42	55	60
Enteritis infectiosa	706	759	794	15248	18746	14938
Hepatitis infectiosa	11	17	13	317	371	531
AIDS	-	-	-	10	10	11
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	1	1	-	3	10	5
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	-	-	-	15	7	-
Scarlatina	62	36	100	1727	932	3017
Morbilli	-	-	-	2	3	5
Rubeola	-	2	2	32	36	62
Parotitis epidemica	5	3	4	101	104	114
Varicella	1295	935	931	30517	24506	25366
Mononucleosis inf.	25	26	24	644	656	600
Legionellosis	2	5	1	37	50	17
Meningitis purulenta	4	4	4	124	128	140
Meningitis serosa	-	5	4	37	39	49
Encephalitis infectiosa	2	4	3	46	43	36
Creutzfeldt-J.- betegség	-	-	•	-	3	•
Lyme-kór	26	29	35	165	147	183
Listeriosis	-	-	-	3	2	3
Brucellosis	-	-	-	-	1	1
Leptospirosis	1	1	1	8	10	26
Tularemia	-	-	1	5	14	42
Tetanus	-	-	-	-	-	5
Vírusos haemorrh. láz	-	-	-	1	2	3
Malaria*	-	-	-	2	3	7
Toxoplasmosis	3	4	3	61	83	121

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

(*) importált esetek (imported cases)

(•) nincs adat (no data available)

A statisztika készítés ideje: 2004.06.08

Bejelentett fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Notified cases of communicable diseases in Hungary (+)

23/2004.sz.heti jelentés (weekly report)

(2004.05.31 – 2004.06.06.)

Terület Territory	Salmonel- losis	Dysentheria	Campylo- bacteriosis	Enteritis infectiosa	Hepatitis infectiosa	Scarlatina	Varicella	Mononucl. infectiosa	Meningitis purulenta	Lyme-kór
Budapest	8	-	23	21	-	19	227	3	1	-
Baranya	-	-	2	20	-	-	12	2	-	1
Bács-Kiskun	3	-	1	29	-	-	117	1	-	1
Békés	4	-	4	57	-	1	44	2	-	-
Borsod-Abaúj-Zemplén	2	1	2	18	4	4	84	1	1	2
Csongrád	2	-	1	34	-	2	92	1	-	-
Fejér	-	-	4	37	-	2	41	-	1	-
Győr-Moson-Sopron	3	-	7	18	-	5	32	4	-	3
Hajdú-Bihar	11	-	19	32	-	4	117	2	-	2
Heves	2	-	6	17	-	2	79	1	-	1
Jász-Nagykun-Szolnok	1	-	7	63	2	-	26	1	-	-
Komárom-Esztergom	1	-	2	17	-	2	21	2	-	-
Nógrád	1	-	2	24	-	-	15	-	-	1
Pest	9	-	8	165	2	6	151	-	-	7
Somogy	1	-	1	20	-	1	49	1	-	6
Szabolcs-Szatmár-Bereg	4	2	10	9	3	-	38	1	-	-
Tolna	2	-	6	26	-	-	49	2	-	-
Vas	1	-	10	14	-	6	38	1	1	1
Veszprém	1	-	6	81	-	6	44	-	-	1
Zala	2	-	1	4	-	2	19	-	-	-
Összesen (total)	58	3	122	706	11	62	1295	25	4	26
Előző hét (previous week)	92	4	151	795	10	112	1744	46	5	20

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

A statisztika készítés ideje: 2004.06.08

A „Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt a „Johan Béla” Országos Közegészségügyi Intézet és a Centers for Disease Control and Prevention (CDC) a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat által biztosított együttműködés révén fejlesztették ki.

Az Epinfo minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.antsz.hu/oe

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az Epinfo **főszerkesztőjéhez** fordulni:

„Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ
1966 Budapest, Pf. 64. Telefon: 476-1153, 476-1194
Telefax: 476-1223
E-mail: epiujzag@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma:oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003;1:1-2.)

Országos tisztifőorvos:
dr. Bujdosó László

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: dr. Straub Ilona
Főszerkesztő: dr. Melles Márta
Főszerkesztő helyettes: dr. Csohán Ágnes
Olvasó szerkesztő: dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztők:

Boros Julianna
dr. Böröcz Karolina
Lendvai Gyuláné

Technikai szerkesztő:

Kissné Sponga Zsuzsanna

Nyomda vezetője:

Vizinger Ferenc

ISSN 1419-757X